

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

03 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte – Țurcan Anatolie,

Judecători – Eremciuc Ghenadie și Talpă Boris,

judecând în ședință, fără citarea părților, recursul declarat de către avocatul Janu Anatolie în numele inculpatului Corcodel Adrian, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 30 noiembrie 2022, în cauza penală în privința lui

Corcodel Adrian XXXXX, născut la
XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 01.03.2022 - 16.06.2022;

Instanța de apel: 15.07.2022 - 30.11.2022;

Instanța de recurs: 28.02.2023 - 03.04.2024.

Asupra recursului în cauză, completul de judecată

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 16 iunie 2022, **Corcodel Adrian XXXXX a fost liberat de răspundere penală în conformitate cu art. 174 alin. (2) Cod penal.**

S-a respins demersul procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 4 364 lei din contul inculpatului în beneficiul statului.

1.1. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat că, Corcodel Adrian este învinuit de faptul că pe parcursul lunii decembrie a anului 2020, aflându-se la domiciliul prietenei sale XXXXX din localitatea XXXXX, urmărind scopul întreținerii raporturilor sexuale, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind în mod conștient survenirea acestor urmări, cunoscând cu certitudine că minora XXXXX, anul nașterii XXXXX, nu a împlinit vârsta de 16 ani, fiind cu ea în relații de prietenie a întreținut cu ultima mai multe rapoarte sexuale benevole, în rezultatul cărora, minora XXXXX a rămas însărcinată. Potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 202117P036 din 16.02.2021, termenul sarcinii fiind de 8-9 săptămâni.

Acțiunile inculpatului, *în drept*, au fost încadrate juridic de către organul de urmărire penală în baza art. 174 alin. (1) Cod penal, adică, *raportul sexual altul decât violul, comis asupra unei persoane despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani*.

2. Nefiind de acord cu sentința nominalizată împotriva acesteia a declarat apel **procurorul**, care a solicitat casarea acesteia, rejudicarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Corcodel Adrian să fie recunoscut culpabil de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 174 alin. (1) Cod penal, și condamnat prin prisma art. 70 alin. (3) Cod penal, în coroborare cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, la 2 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, în temeiul art. 90 Cod penal, pe o perioadă de probațiune de un an, cu încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată în mărime de 4 364 lei.

În argumentarea cerințelor formulate, procurorul a menționat că soluția privind liberarea de răspundere penală a lui Corcodel Adrian în baza art. 174 alin. (2) Cod penal este nejustificată, deoarece inculpatul și partea vătămată se aflau în relații de concubinaj cu acordul mamei ultimei, iar conform raportului de expertiză judiciară psihiatrico-psihologică, nivelul de dezvoltare intelectuală a părții vătămate este mai mare decât al inculpatului, împrejurare de care urma să se țină cont la individualizarea pedepsei și nicidecum la calificarea infracțiunii. Or, nivelul de dezvoltare fizică și psihică se stabilește de către expertul judiciar în cadrul expertizei judiciare, pe când din concluzia oferită de către acesta nu se indică nivelul apropiat al dezvoltării psihice a părților, fapt ce denotă, că instanța de judecată eronat a reținut acest temei la concluzia despre liberarea lui Corcodel Adrian de răspunderea penală în comiterea infracțiunii prevăzute la alin. (2) art. 174 Cod penal și neîntemeiat a refuzat solicitarea încasării din contul acestuia din urmă a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizelor judiciare.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 30 noiembrie 2022, apelul declarat a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre prin care:

*Corcodel Adrian XXXXX se recunoaște vinovat în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 174 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită prin coroborare cu art. 70 alin. (3) Cod penal și art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, pedeapsa închisorii pe un termen **2 (doi) ani**.*

*În temeiul art. 90 Cod penal, se dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii pentru perioada de probațiune de **1 (unu) an**.*

Se respinge solicitarea procurorului de încasare de la Corcodel Adrian XXXXX a cheltuielilor de judecată în mărime de 4 364 lei.

3.1. Instanța de apel a reținut că Corcodel Adrian, pe parcursul lunii decembrie a anului 2020, aflându-se la domiciliul prietenei sale XXXXX situată în localitatea XXXXX, urmărind scopul întreținerii raporturilor sexuale, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind în mod conștient survenirea acestor urmări, cunoscând cu certitudine că minora XXXXX, a.n. XXXXX, nu a împlinit vârsta de 16 ani, fiind cu ea în relații de prietenie a întreținut cu ultima mai multe rapoarte sexuale benevole, în rezultatul cărora, minora XXXXX a rămas însărcinată, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 202117P036 din 16.02.2021, termenul sarcinii fiind de 8-9 săptămâni.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate juridic în baza art. 174 alin. (1) Cod penal, adică *raportul sexual altul decât violul, comis asupra unei persoane despre care se știa cu*

certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani.

3.2. Pentru a se pronunța în sensul dat, instanța de apel a statuat că, în partea descriptivă a sentinței, instanța a transpus doar conținutul învinuirii formulate inculpatului prin rechizitoriu și încadrarea juridică a faptei prevăzute la art. 174 alin. (1) Cod penal, însă fără a o reține ca fiind considerată săvârșită de către inculpat, deși a fost recunoscută de către acesta, iar reieșind din partea dispozitivă a sentinței, prima instanță l-a liberat pe Corcodel Adrian de răspunderea penală, fără a indica infracțiunea de comiterea căreia este considerat vinovat, menționând doar temeiul de drept prevăzut la alin. (2) art. 174 Cod penal.

Pe lângă faptul că sentința judiciară în acest sens nu corespunde după conținut normelor procesual-penale, instanța de apel nu a putut accepta nici soluția propriu-zisă luată de instanța de fond în privința inculpatului Corcodel Adrian, constatând că concluzia instanței referitor la nivelul apropiat a inculpatului cu victima în ce privește vârsta, dezvoltarea fizică și psihică, nu corespunde împrejurărilor cauzei, din care rezultă că diferența dintre ei, este de aproximativ doi ani, inculpatul cunoscând cu certitudine vârsta sub 16 ani a părții vătămate la momentul întreținerii rapoartelor sexuale benevole, fapt despre care tocmai ea și i-a comunicat, după cum rezultă din declarațiile ambilor de la faza urmăririi penale.

Potrivit doctrinei penale, este obligatoriu ca făptuitorul să nu presupună, ci să știe, cu certitudine, că la momentul comiterii infracțiunii, victima nu a atins vârsta de 16 ani. Această certitudine se poate datora: cunoașterii anterioare a victimei, aspectului exterior al acesteia, manierei de conduită a ei etc.; infracțiunea analizată de la art. 174 Cod penal fiind una formală, considerându-se consumată din momentul începerii raportului sexual, altul decât violul, actele de penetrare vaginală, anală sau bucală și altele.

Mai mult, deși instanța a efectuat o apreciere comparativă între inculpat și victimă și a ajuns la concluzia că ei ar fi la un nivel apropiat de dezvoltare, ceea ce și a constituit motiv de liberare a inculpatului de răspunderea penală, totuși, instanța de apel a relevat că această apreciere ține de competența expertului psiholog, care nu a putut stabili acest nivel de dezvoltare apropiată, în virtutea faptului că în perioada adolescenței, procesele și funcțiile psihice se dezvoltă neuniform și au o dinamică individuală.

La caz, pentru ca împrejurările speței să cadă sub incidența alin. (2) art. 174 Cod penal, ce permite liberarea făptuitorului de răspunderea penală pe art. 174 alin. (1) Cod penal, urmează să fie întrunite cumulativ trei condiții, ce descriu nivelul apropiat de dezvoltare a făptuitorului și victimă, și anume: vârsta, dezvoltarea fizică și psihică. Lipsa cel puțin a unei din ele, face imposibilă aplicabilitatea respectivei norme.

Având în vedere diferența de vârstă, precum și aspectul fizic a victimei, care nici la data examinării prezentului apel, nu a atins vârsta majoratului, instanța de apel a opinat că este imposibilă aplicarea față de inculpat a prevederilor art. 174 alin. (2) Cod penal, întrucât nivelul dezvoltării psihice a părții vătămate depășește pe cel al inculpatului, nefiind element determinativ pentru liberarea lui de răspunderea penală.

Respectiv, probele verbale și materiale, recunoscute și acceptate de inculpat în procedura simplificată de examinare a cauzei, detaliat redate în procesul-verbal al ședinței instanței de fond, precum și în sentința contestată denotă conștientizarea certă de către inculpatul Corcodel Adrian a caracterului infracțional a faptelor sale și vinovăția lui în aceea, că pe parcursul lunii decembrie a anului 2020, aflându-se la domiciliul prietenei sale XXXXX situată în localitatea XXXXX, urmărind scopul întreținerii raporturilor sexuale, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii

sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind în mod conștient survenirea acestor urmări, cunoscând cu certitudine că minora XXXXX, a.n. XXXXX, nu a împlinit vârsta de 16 ani, fiind cu ea în relații de prietenie a întreținut cu ultima mai multe rapoarte sexuale benevole, în rezultatul cărora, minora XXXXX a rămas însărcinată, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 202117P036 din 16.02.2021, termenul sarcinii fiind de 8-9 săptămâni, acțiunile lui pe deplin încadrându-se în componența infracțiunii prevăzută la art. 174 alin. (1) Cod penal, adică raportul sexual altul decât violul, comis asupra unei persoane despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani.

Deliberând asupra categoriei și termenului de pedeapsă care urmează a-i fi stabilită inculpatului, instanța de apel a ținut cont de dispozițiile art. art. 61 și 75 Cod penal ce se referă la scopul pedepsei și criteriile generale de individualizare a acesteia, stabilind că în sensul art. 16 alin. (3) Cod penal, infracțiunea comisă de către inculpat se atribuie la categoria celor grave, și având în vedere că infracțiunea a fost comisă în timpul minoratului, a considerat oportun de a aplica prevederile art. 70 alin. (3) Cod penal coroborate cu cele ale art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, stabilind lui Corcodei Adrian o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani.

Totodată, considerând nerațională executarea de către inculpatul a pedepsei închisorii în condiții privative de libertate, instanța de apel a ajuns la concluzia de a aplica prevederile art. 90 Cod penal, stabilind o perioadă de probațiune pe un termen de 1 an, reieșind din recunoașterea necondiționată a vinovăției, atârănarea manifestată față de urmările survenite, atitudinea victimei minore și reprezentantului ei legal față de inculpat, lipsa pretențiilor de ordin material și moral, tragerea pentru prima dată la răspunderea penală (f. d. 45, 46), caracteristica negativă de la locul de domiciliu (f. d. 41), lipsa evidenței narcologice (f. d. 40), aflarea la întreținere a fratelui minor după decesul părinților (f. d. 42), precum și acordarea suportului financiar și la întreținerea copilului născut de victimă.

Cât privește încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului, instanța de apel a reiterat că starea materială precară a acestuia, care nu este angajat în câmpul muncii, având la întreținerea sa fratele mai mic, părinții lor fiind decedați, dar și asigurarea cu ajutor material a copilul său minor născut de victimă, determină lăsarea acestor cheltuieli în bugetul statului.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs de către avocatul Janu Anatolie în numele inculpatului Corcodei Adrian, care invocând temei pentru recurs art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Pentru a motiva cele solicitate prin recurs, apărătorul menționează că nu este de acord cu poziția instanței de apel referitor la aprecierea nivelului apropiat de dezvoltare al inculpatului cu victima în ceea ce privește vârsta și dezvoltarea fizică și psihică, care a reținut că această apreciere ține de competența expertului psiholog, care însă nu a reușit să o stabilească, fiind că în perioada adolescenței procesele, funcțiile psihice se dezvoltă neuniform și au o dinamică individuală.

Asupra chestiunii privind aplicabilitatea prevederilor art. 174 alin. (2) Cod penal, recurentul susține că vârsta părții vătămate XXXXX la momentul comiterii infracțiunii era 15 ani, iar a inculpatului Corcodei Adrian - 17 ani, adică ambii erau copii. Totodată, Corcodei Adrian prezenta un nivel de dezvoltare intelectuală $QI=71$, ce indică un nivel intelectual redus

(intelect liminar), pe când XXXXX prezenta un nivel de dezvoltare intelectuală $QI=99$, ceea ce indică un nivel intelectual mediu.

De asemenea, partea apărării consideră ca fiind neîntemeiată aprecierea instanței de apel asupra concluziei expertului, care nu a reușit să stabilească nivelul apropiat de dezvoltare dintre inculpat și partea vătămată, circumstanță care din motive neclare a fost interpretată de către instanță în defavoarea inculpatului.

În cele din urmă, recurentul a remarcat că deși legiuitorul a stabilit expres situația când persoana se liberează de răspundere penală, organul de urmărire penală nu a dovedit contrariul, adică nu a acumulat probe care ar putea fi considerate ca impedimente la aplicarea prevederilor art. 174 alin. (2) Cod penal în privința lui Corcodeș Adrian.

4.1. Procurorul a prezentat referință pe marginea recursului depus de partea apărării, și a pledat pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece instanța de apel a pronunțat o hotărâre legală și pe deplin motivată.

5. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei, completul de judecată concluzionează că acesta urmează a fi admis, din considerentele ce urmează.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează, parțial sau integral, hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Instanța de recurs, menționează faptul că, în conformitate cu art. 3 Cod de procedură penală, *(1) În desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.*

Concomitent, Legea nr. 246 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (*modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție*) a intrat în vigoare la data de 01.09.2023.

Potrivit conținutului art. XI alin. (3) al Legii nr. 246, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Astfel, recursul declarat în prezenta cauză penală, urmează a fi examinat în baza temeiurilor anterioare, întrucât acesta a fost declarat până la data de 01.09.2023.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță.

Subsidiar, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele

corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate. Relevant este faptul că, hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Însă, contrar celor stipulate de legea procesual penală, în cauza deferită judecății instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

Verificând respectarea normelor de drept menționate, completul de judecată constată că, instanța de apel corect și întemeiat a sesizat faptul că partea dispozitivă a sentinței este viciată, nefiind indicată infracțiunea pentru care inculpatul a fost trimis în judecată, ci doar temeiul în baza căruia Corcodel Adrian a fost liberat de răspundere penală (art. 174 alin. (2) Cod penal).

Această eroare a constituit unul din temeiurile de casare a sentinței, însă instanța de apel, prin decizia adoptată a ajuns la concluzia că însăși soluția de liberare de răspundere penală a inculpatului pentru fapta incriminată este una injustă, reținând în acest sens cerințele cumulative de la norma de referință (art. 174 alin. (2) Cod penal) în coraport cu concluziile expertului psiholog, care nu a reușit să stabilească dacă între inculpat și victimă există un nivel apropiat în ceea ce privește vârsta și dezvoltarea fizică și psihică, formulând concluzia că în perioada adolescenței procesele, funcțiile psihice se dezvoltă neuniform și au o dinamică individuală.

Reieșind din materialele cauzei, diferența de vârstă dintre inculpat și partea vătămată constituie 2 ani și 2 luni.

Totodată, prin Raportul de expertiză judiciară psihiatrico-psihologică nr. 202137A0151 din 24.12.2021, s-a concluzionat că XXXXX nu suferă de careva boli psihice-cronice de importanță psihiatrico-legală. În momentele importante pentru dosarul penal XXXXX, nu suferă de careva boli psihice cronice de importanță psihiatrico-legală care ar lipsi-o de capacitatea de a înțelege caracterul pretinelor acțiunilor sale, precum și acțiunilor îndreptate asupra sa. XXXXX prezintă nivel de dezvoltare intelectuală în corespundere cu norma perioadei de vârstă (QI=99). Aprecierea comparativă a nivelului de dezvoltare nu este posibil de efectuat, fiindcă în perioada adolescenței procesele, funcțiile psihice se dezvoltă neuniform și au o dinamică individuală. Nivelul de dezvoltare intelectuală se exprimă prin coeficientul de inteligență QI Corcodel Adrian prezentând QI=71, ce indică un nivel intelectual redus (intelect liminar) și XXXXX prezintă QI=99, ceea ce indică nivel intelectual mediu (f.d. 77).

Pornind de la aceste premise, instanța de recurs stabilește că în speța dată au fost întrunite criteriile obligatorii solicitate de către legiuitor în norma prescrisă la art. 174 alin. (2) Cod penal, potrivit căroră făptuitorul și victima sunt la nivel apropiat în ceea ce privește vârsta, dezvoltarea psihică și dezvoltarea fizică.

Tot în acest context, instanța de recurs apreciază critic poziția instanței de apel, care și-a focusat atenția exclusiv pe concluziile expertului stabilite prin raportului de expertiză judiciară psihiatrico-psihologică nr. 202137A0150 din 24.12.2021, ignorând și alte date relevante, anexate la materialele cauzei, care descriu nivelul apropiat de dezvoltare psihică și fizică a

inculpatului cu cel al părții vătămate. Mai mult de atât, nivelul de dezvoltare intelectuală este mai avansat la partea vătămată decât la inculpat, împrejurare care nu poate fi imputabilă celui din urmă ca constituind acel motiv ce l-ar fi determinat la comiterea infracțiunii incriminate.

Nu în ultimul rând, instanța de apel urma să se expună asupra temeiniciei argumentului recurentului potrivit căruia – concluzia expertului despre imposibilitatea stabilirii nivelului apropiat de dezvoltare dintre inculpat și partea vătămată, or aceasta conform art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală, se impunea a fi interpretată în favoarea lui Corcodel Adrian, de rând cu datele din materialele cauzei reflectate mai sus.

Rezumând cele menționate, completul de judecată constată că, decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată de motivare insuficientă a soluției adoptate și prezintă deficiențe majore, iar erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesuale penale la pronunțarea hotărârii judecătorești, ceea ce impune soluția de admitere a recursului declarat și casare integrală a deciziei contestate, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă obligatoriu de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, să verifice și să aprecieze probele administrate și examinate în instanță prin coroborare cu normele legale incidente cauzei, să le dea o apreciere cuvenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, ca în final să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, corespunzătoare cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

6. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală (*modificat prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023*), completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Admite recursul declarat de către avocatul Janu Anatolie în numele inculpatului Corcodel Adrian, casează integral decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 30 noiembrie 2022, în cauza penală în privința lui **Corcodel Adrian XXXXX** și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Eremciuc Ghenadie

Talpă Boris